

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

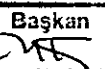
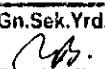
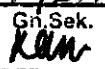
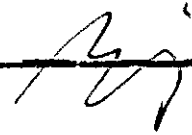
“Türk Ceza Yasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Yasa Önerisi” ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasına emirlerini dilerim.

Sayg. hürmetleri,

Oktay EKŞİ

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- İnsan Haklarını İnceleme			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	12 Ocak 2012		E. No: 2/257	
Yatılı Üye	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

T B M M
Kanunlar ve Kararlar Bşkliği
02 Ocak 2012
Numara :

T B M M
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
02 Ocak 2012
No : 66943

29 Aralık 2011

**5237 SAYILI TÜRK CEZA YASASININ BAZI
MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ, BAZI MADDELERİNİN
YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI HAKKINDAKİ ÖNERİ
GEREKÇESİ**

5237 sayılı Yeni Türk Ceza Yasası yürürlüğe girdiği tarihten beri kamuoyunun ve hukuk dünyamızın en çok sözünü ettiği ve eleştirdiği konulardan biri oldu. Nitekim geride kalan süre içinde çeşitli hükümleri hemen eskidi. Bu nedenle 4 ayrı yasa yürürlüğe kondu ve böylece 49 maddede değişiklikler yapıldı.

Yeni Ceza Yasasının yürürlüğe girmesinden önce kamuoyunda yoğunlaşan tartışmalar hâlâ hafızalardadır. Yasanın özellikle iletişim (ifade ve basın) özgürlüğü ve “haberleşme gizliliği” ile ilgili hükümlerinin ciddi sakıncalara yol açacağı ve ülkemizin kısa bir süre içinde “en çok gazeteci hapseden ülke” sıfatına layık görüleceği de başta Basın Konseyi olmak üzere o tarihte konuya ilgi duyan öteki meslek kuruluşları tarafından güçlü bir şekilde ifade edildi. Nitekim Basın Konseyi’nin girişimiyle bir araya gelen 53 gazeteci, itiraz ettikleri yasa hükümlerini somut şekilde ifade eden raporu Sayın Başbakan Tayyip Erdoğan’a ve o tarihte Adalet Bakanı olan Sayın Cemil Çiçek’e sundular. Cemil Çiçek “Yasanın uygulanmasını hep birlikte izleme ve sakıncalı hükümler görülürse bunları değiştirme” sözü verdi. Ama yasada yapılan 4 değişikliğin (301’inci madde hariç) hiç birinde bu talepler dikkate alınmadı.

Zaten 301’inci madde de gazetecilik meslek kuruluşlarının değil başta Avrupa Birliği olmak üzere Batı ülkeleri kamuoyunun baskısı nedeniyle değiştirildi.

Sonuç olarak korkulan oldu ve ülkemizin adı –bu konudaki en olumlu denebilecek değerlendirmeye göre- İran, Eritre, Çin Halk Cumhuriyeti, Burma, Vietnam ve Suriye ile aynı kategoriye girdi. Ancak Gazetecileri Koruma Komitesi’nin ülkemizde 8 gazetecinin hapiste olduğunu ilan etmesi ardından 29 gazeteci daha tutukladık.

Oysa bugünkü siyasi iktidarın 2004 yılında kabul ederek yürürlüğe koyduğu 5187 sayılı Basın Yasasının hem bütününde hem de 28’inci maddesinde ifadesini bulan anlayış Ceza Yasasına da yansıtılabilir yani “gazetecilik görevini ifa etmek” amacıyla işlenen suça “hapis” yerine “para cezası” verilmesi esası yasaya konabilirdi. Böylece hem yasası ihlal etme cezasız kalmamış olur hem de ülkemizin “demokrasi” sicili bozulmaktan kurtulurdu.

Ceza Yasasının bazı maddelerini değiştirmeyi, bazılarını yürürlükten kaldırmayı amaçlayan öneri bu maksatla hazırlandı.
Saygılarımla

Oktay Ekşi
İstanbul Milletvekili

29 Aralık 2011

TÜRK CEZA YASASININ BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA YASA ÖNERİSİ

Madde 1- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunun 132'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

HABERLEŞMENİN GİZLİLİĞİNİ İHLÂL

Madde 132 - (1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlâl veya içeriğini hukuka aykırı olarak ifşa eden, kimse altı aydan iki yıla kadar hapis veya beşyüz günden az, ikibin günden fazla olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlâli haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya beşyüz günden az, ikibin günden fazla olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

GEREKÇE:

Haberleşmenin gizliliği ilkesini korurken madde metni kısaltılmaktadır. Öneri haberleşme gizliliğini ihlal eden veya içeriğini ifşa eden kişilere –örneğin ilgili gazeteci ise- verilecek ceza farkını kaldırmakta ayrıca alternatif yaptırımı netleştirmektedir. Amaç, gazetecilik kapsamı içinde kalabilecek bir eylem nedeniyle verilecek cezanın (5187 sayılı Basın Kanununun da öngördüğü gibi) hapis cezası olmamasını temindir. Adli para cezasının “beş yüz” ve “iki bin gün” olarak belirlenmesinin nedeni, Ceza Kanununda yapılmasını istediğimiz değişikliklerin temel ilkeleriyle uyumlu olmaktır. Nitekim bu öneriler hazırlanırken:

- 1) Gazetecilik eylemi nedeniyle uygulanacak cezai yaptırımların –gelişmiş demokrasilerdeki anlayışa uygun bir yaklaşımla- “para cezası” olmasına,
- 2) Para cezası belirlenirken mevcut yasadaki 1 yıl hapis cezası karşılığı 1000 (bin) gün Adli Para Cezası ölçütünün korunmasına dikkat edilmiştir.
- Öte yandan 4’üncü fıkranın kaldırılması istenmektedir. Çünkü bu eylemin “gazeteci” tarafından yapılması ile o sıfatı taşımayan başkası tarafından yapılmasının “hukuk ihlali” ve doğuracağı sakınca yönünden farkı yoktur.

Madde 2- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunun 133’üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

KİŞİLER ARASINDAKİ KONUŞMALARIN DİNLENMESİ VE KAYDA ALINMASI

Madde 133 - (1) Kişiler arasındaki alenî olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yazılı fiillerden biri işlenerek elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlayan veya bunları başkalarına veren veya diğer kişilerin bilgi edinmelerini temin eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya ikibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması hâlinde de, aynı cezaya hükmolunur.

GEREKÇE:

Maddede yapılmak istenen değişiklikle sadece adli para cezasına ilişkin yaptırım artırılmaktadır.

Madde 3- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunun 134'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİNİ İHLÂL

Madde 134 - (1) Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlâl eden kimse, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlâl edilmesi hâlinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

(2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri ifşa eden kimse **bunu kamu yararı için yaptığını ispat edemediği takdirde**, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, ceza yarı oranında artırılır **veya binbeşyüz günden dörtbinbeşyüz güne kadar Adli para cezasına hükmolunur.**

GEREKÇE:

Yürürlükteki maddeye demokratik sistemin gereği olan açıklık ilkesini koruyabilmek amacıyla, "kamu yararı" ilkesi konulmuş ayrıca maddeye "gazetecilik eylemi nedeniyle işlenecek yasa ihlallerinin para cezasına bağlanması" ilkesi doğrultusunda alternatif ceza (Adli Para Cezası) eklenmiştir.

Madde 4- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunun 285'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

GİZLİLİĞİN İHLÂLİ

Madde 285 - (1) Soruşturmanın gizliliğini alenen ihlâl eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya bin günden üçbin güne kadar Adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, soruşturma aşamasında alınan ve kanun hükmü gereğince gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğinin ihlâli açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(2) Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini alenen ihlâl eden kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun

oluşması için tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(3) Bu suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, ceza yarı oranında artırılır **veya bin beşyüz günden dörtbin beşyüz güne kadar Adli para cezasına hükmolunur.**

(4) Soruşturma ve kovuşturma evresinde kişilerin suçlu olarak damgalanmalarını sağlayacak şekilde görüntülerinin yayınlanması hâlinde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına **veya beşyüz günden ikibin güne kadar Adli para cezasına hükmolunur.**

(5) Bu suçu soruşturma veya kovuşturma makamında görev yapan kişilerin işlemesi halinde verilecek hapis cezası bir yıldan az olamaz ve özel yargılama usulüne ilişkin hükümler uygulanmaksızın soruşturma açılır.

GEREKÇE:

Yeni Ceza Yasasının uygulandığı dönemin en fazla ilgi çeken davaların soruşturma aşamasında "hazırlık soruşturmasının gizliliği" ilkesinin bizzat bu soruşturmaları yürütenler tarafından ihlal edildiği ve bu yetkililerin ellerindeki bilgi ve belgeleri kendilerince güvenilir gazeteciler eliyle kamuoyuna – istedikleri şekilde- yansıttırdıkları artık "herkes tarafından bilinen sır"dır. Dahası, Özel Yetkili Savcıların gazetecilere verdiği "gizli" bilgilerin yayınlanması üzerine öteki savcılar, bu bilgileri yayınlayan gazeteler ve gazeteciler hakkında T.C.K.'nın 285'inci maddesine aykırı davrandıkları iddiasıyla soruşturma başlatılmış ve bizzat Adalet Bakanının 2010 yılının Ekim başlarında yaptığı açıklamaya göre soruşturma dosyalarının sayısı 4 bin 100'ü aşmıştır. Bir başka deyişle adaletin yansız ve objektif koşullarda tecelli etmesi ihtiyacı bizzat o sorumluluğu taşıyanlar tarafından çiğnenmiştir. O nedenle öneri, adalete saygının gereğidir.

Madde 5- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunun 288'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

ADİL YARGILAMAYI ETKİLEMEYE TEŞEBBÜS

Madde 288 - (1) Bir olayla ilgili olarak başlatılan soruşturma veya kovuşturma kesin hükümle sonuçlanıncaya kadar savcı, hâkim, mahkeme, bilirkişi veya tanıkları etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası veya beşyüz günden az, üçbin günden çok olmamak üzere Adli para cezası ile cezalandırılır.

Haber verme sınırlarını aşmayan veya alınmış bir kararı eleştirmek amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.

GEREKÇE:

Yargının hiçbir etki altında kalmadan adalet dağıtması temel değerdir. Ancak hemen herkesin ve her kurumun tüm eylemleri nedeniyle başkalarına hesap vermek durumunda olduğu çağımızda öteki kurum ve kişiler gibi "yargı" da kamuoyuna hesap vermek durumunda olduğunu kabul etmek zorundadır. Bu "yargının kendi işlevini sağlıklı bir şekilde yerine getirmesine" mani olmayacak bir şekilde eleştiriye açık olmayı gerektirir. O nedenle, "yargı şöyle karar almalıdır" demenin hukuka aykırılığı kabul edilse bile "yargının aldığı şu karar, şu nedenle yanlıştır" demenin hukuka aykırı olacağını savunmak mümkün değildir. İşte bu gerekçeyle hem "alınmış kararları" eleştirmeye olanak veren hem de gazeteciliğin temel işlevi olan "haber verme" amacıyla yayın yapmayı suç saymayan öneri sunulmuştur.

Madde 6- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunun 327'inci, 329'uncu, 334'üncü ve 336'ncı maddeleri lağvedilmiştir.

GEREKÇE:

Ceza hukukunun temel ilkelerinden biri, suçun unsurlarının ve tanımının keyfiliğe izin vermeyecek kadar net ve kolay anlaşılır olmasıdır. Oysa Ceza Yasasının 327'nci maddesindeki "Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları" deyiminin "devlet" kisvesi altında kimin/hangi siyasi görüşün "gizli kalmasını" uygun göreceği bilgiyi temin etmeyi suç haline getirdiği, belli değildir. Bu belirsizliğin faturasını özellikle kitap yazmak amacıyla kamuoyuna yansımamış "belge" ve "bilgi" toplayan gazetecilerin ödediği, henüz yayınlamadıkları kitaplar nedeniyle tutuklanmalarıyla sabittir.

Ceza Yasasının 329'uncu maddesi bu nedenle topluma yarar değil zarar getiren bir hüküm içermektedir.

Aynı şey 334'üncü ve 336'ncı maddelerdeki "Yetkili makamların kanun ve düzenleyici işlemlere göre açıklanmasını yasakladığı ve niteliği bakımından

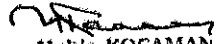

gizli kalması gereken bilgiler” ibaresi için de geçerlidir. Türkiye’de henüz “devlet sırrı” kavramı net bir tanımlamaya ulaşmış değildir. Keza hangi “yetkili makam”ın hangi bilgiyi hangi “yetki” ile kamuoyundan “gizleme” hakkına sahip bulunduğu konusunda bir kriter yoktur.

Madde 7- Bu kanun Resmi Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

Madde 8- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Halil KOCAMAN
Kanunlar ve Kararlar
Başkanı

